

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Херсонський державний університет
Освітня програма	23490 Географія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	106 Географія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

23.04.2021 р.

Справа № 0298/АС-21

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 10 "Природничі науки" у складі:

Олександр Голуб – головуєчий,
Дмитрів Григорій Степанович,
Запотоцький Сергій Петрович,
Заячук Мирослав Дмитрович,
Ігор Коваленко,
Максименко Надія Василівна,
Михайленко Владислав Іванович,
Оксана Білоус,
Погребняк Володимир Григорович,
Сонько Сергій Петрович,
Трохимчук Андрій Дмитрович,
Тяпкін Олег Костянтинович,

за участі запрошених осіб:

Мальчикова Дар'я - проректор – представник ЗВО,
Давидов Олексій Віталійович – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Херсонський державний університет
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	23490
Назва ОП	Географія
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	106 Географія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 12, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Мета й цілі освітньої програми є чіткими та відповідають основним напрямкам діяльності Університету.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Загалом цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб стейкхолдерів, що відображено у відомостях СО та у звіті ЕГ. Проте є необхідність включення до складу робочої групи розробників ОП та представників туристично-рекреаційної сфери.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

В повній мірі доведено у звіті ЕГ

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти. Експертна група підтверджує внесення змін до прийнятого стандарту та приведення ОП у повну відповідність зі стандартом.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Загальний обсяг освітніх компонентів та кредитів ЄКТС відповідає стандарту спеціальності 106 Географія

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Зміст освітньої програми загалом має логічну структуру, а набір обов'язкових компонентів освітньої програми дозволяє досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Проте, реалізація навчального плану припускає певну нелогічність у взаємозв'язку дисциплін. Зокрема, розташування дисципліни: «Геоінформаційні системи та технології» є на першому році навчання, проте її наступницями на 2 році є дисципліни «Основи наукових досліджень» та «Геостатистика». Має місце часткове дублювання назв дисциплін вибіркових компонентів ОП: «Дистанційне зондування Землі / Аерокосмічні методи досліджень», «Палеогеографія четвертинного періоду / Гляціологія», «Методи польових географічних досліджень / Методи природничо-географічних досліджень». Також за ОП 2017 року низка навчальних дисциплін (ОК 17, 18, 19, 29, 34 та 35) забезпечують масове виконання ЗК й ФК, що є певною мірою сумнівним. При цьому ОК 34 й 35 повністю дублюють компоненти ЗК та ФК. Близька ситуація із забезпеченням ПРН. Дані неузгодженості зняті в новій ОП, редакції 2020.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Освітні компоненти освітньої програми відповідають предметній сфері спеціальності 106 Географія. Дисципліни гуманітарного спрямування наявні.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Структура освітньої програми забезпечує можливості формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів вищої освіти. Проте з положення «Про порядок і умови обрання дисциплін...» не зовсім зрозуміло процедуру такого вибору та мінімальну кількість здобувачів, необхідних для вибору дисципліни.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Відомості СО за звіт ЕГ підтверджують, що ОП та НП передбачають практичну підготовку здобувачів, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Професійний стандарт відсутній

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Відповідність підкритерію підтверджено звітом ЕГ

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Дуальна форма навчання не передбачена та не впроваджена за даною ОП

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування GER

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Відповідність підкритерію підтверджено звітом ЕГ

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Відомості СО та звіт ЕГ вичерпної відповіді на дане питання не дають, проте ЗВО використовує практику застосування олімпіад за професійним спрямуванням для вступників, ваговий коефіцієнт з географії при вступі складає 0,4, що говорить про врахування особливостей ОП при вступі.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Нормативно ЗВО врегулює дані питання, проте, як слідує зі звітів СО та ЕГ, таких прецедентів за даною ОП не було

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Відповідність підкритерію підтверджено звітом ЕГ

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (GER)

Рівень В

Обґрунтування GER

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Відповідність підкритерію підтверджено звітом ЕГ

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Відповідність підкритерію підтверджено звітом ЕГ

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

ЗВО в повній мірі доводить поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми. У звіті СО вказано наявність спеціалізованих кабінетів у підготовці здобувачів освіти, проте не зовсім зрозумілою з відомостей СО та звіту експертної групи, чи є наявні лабораторії для виконання відповідних досліджень за даною ОП, їх роль у науковому та навчальному процесі (стор. 11 відомостей СО).

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Не вдалося встановити наявності достатньої кількості навчально-методичних праць викладачів кафедри (підручники, практикуми, методичні рекомендації з виконання практичних, самостійних робіт тощо) з обов'язкових ОК за ОП, що акредитується

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Реалізація освітньої програми передбачає ознайомлення з сучасними досягненнями світової науки. Інформація про підвищення кваліфікації та міжнародне стажування підтверджена Проте підтверджуючих фактів щодо навчання студентів ОП за кордоном за міжнародними навчальними програмами ЗВО не представив.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Відповідність підкритерію підтверджено звітом ЕГ

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Відповідність підкритерію підтверджено звітом ЕГ

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У ЗВО підтверджено наявність чітких та зрозумілих правил проведення контрольних заходів, наявність процедур запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. Проте відсутність прецедентів вирішення конфліктних ситуацій не дає можливості оцінити дієвість механізмів врегулювання конфлікту інтересів.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Відповідність підкритерію підтверджено звітом ЕГ

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Відповідність підкритерію підтверджено звітом ЕГ

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Відповідність підкритерію підтверджено звітом ЕГ

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Відповідність підкритерію підтверджено звітом ЕГ

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Залучення професіоналів практиків, експертів галузі до аудиторних занять ОП, що акредитується є епізодичним.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

З відомостей СО та звіту ЕГ встановлено, що лише 6 осіб професорсько-викладацького складу, задіяного до викладання дисциплін за даною ОП мають стажування чи підвищення кваліфікації

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Відповідність підкритерію підтверджено звітом ЕГ

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Є достатні докази підтвердження наявного матеріально-технічного забезпечення навчального процесу

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Відповідність підкритерію підтверджено звітом ЕГ

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Відповідність підкритерію підтверджено звітом ЕГ

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Відповідність підкритерію підтверджено звітом ЕГ

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами, проте за даним підкритерієм повної відповідності немає, позаяк ЕГ підтверджує відсутність ліфтів у деяких навчальних корпусах ЗВО, тощо

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Відповідність підкритерію підтверджено звітом ЕГ

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Відповідність підкритерію підтверджено звітом ЕГ

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Відповідність підкритерію підтверджено звітом ЕГ

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Взаємодія з роботодавцями встановлена. Зі звіту ЕГ слідує, що роботодавці зазначили свою участь в перегляді ОП (приклади наведені)

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

За даною освітньою програмою ще немає випускників, тому моніторинг їхнього кар'єрного шляху не проводився

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Відповідність підкритерію підтверджено звітом ЕГ

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Відповідність підкритерію підтверджено звітом ЕГ

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

Відповідність підкритерію підтверджено звітом ЕГ

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Відповідність підкритерію підтверджено звітом ЕГ

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

Відповідність підкритерію підтверджено звітом ЕГ

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Відповідність підкритерію підтверджено звітом ЕГ

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рекомендуємо поглиблювати співпрацю з роботодавцями та включити до складу робочої групи розробників ОП та представників туристсько-рекреаційної сфери

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рекомендуємо проводити моніторинг відповідності ОП потребам ринку праці та уникати в подальшому неузгоджень навчального плану в частині послідовності викладу фундаментальних та базових дисциплін, які є підґрунтям для вивчення фахових спеціалізованих та світоглядних, що відображено у структурно-логічній схемі. Уникати дублювання назв та змістовного наповнення навчальних дисциплін вибіркового компонента ОП. Посилити унікальність освітньої програми за рахунок запровадження нових чи оптимізації змісту наявних освітніх компонентів, зокрема з метою включення в освітній процес таких тематичних напрямів як організація моніторингу берегової зони та прибережних акваторій, природоохоронна діяльність в межах Херсонської області, організація регіональної туристично-рекреаційної діяльності.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рекомендуємо поглибити практику академічної мобільності здобувачів освіти за даною програмою, в тому числі підвищувати поінформованість здобувачів щодо можливостей академічних обмінів. Рекомендуємо посилити міждисциплінарність освітньої програми та перспективи розвитку дуальної освіти.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рекомендуємо заохочувати здобувачів освіти до участі у наукових проектах, у конкурсах студентських наукових робіт, грантах для молодих вчених за даною спеціальністю, особливо в міжнародних наукових проектах; схвалювати участь здобувачів у різноманітних проектах міжнародної співпраці, стажуванні, в програмах міжнародного обміну. Посилити практику проведення онлайн-семінарів чи будь-яких інших форм співпраці з закордонними науковцями та практиками. Рекомендуємо показати роль навчально-наукових лабораторій та спеціалізованих кабінетів з їх лабораторною базою у підготовці здобувачів освіти саме за даною програмою, розмістити інформацію на сайті. Рекомендуємо спрямувати зусилля на підготовку та оновлення навчально-методичного забезпечення, зокрема підручників та посібників для окремих освітніх компонент ОП.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рекомендуємо продовжити здійснювати заходи з популяризації академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти.

Критерій 6. Людські ресурси

Рекомендуємо покращити роботу та врегулювати організаційні питання з залучення професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців до проведення навчальних занять. Стимулювати практику підвищення кваліфікації викладачів, залучення викладачів до міжнародної академічної мобільності та розробити механізми заохочення викладачів до вивчення іноземної мови.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Продовжувати роботу із забезпечення сприятливих умов для навчання осіб із особливими освітніми потребами, популяризувати таку інформацію. Покращити рівень інформованості студентів щодо діяльності органів студентського самоврядування та їхньої участі у врегулюванні конфліктних ситуацій.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рекомендуємо посилити роль роботодавців у перегляді ОП та запровадити практику оприлюднення зауважень, рекомендацій та змін ОП на офіційному веб-сайті ЗВО, налагодити чіткий зворотний зв'язок від роботодавців чи інших стейкхолдерів, систематично здійснювати популяризацію принципів академічної доброчесності та практику проведення заходів з її провадження.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рекомендуємо створити архів ОП з інформацією про їх оприлюднення, затвердження, перегляд; рекомендуємо створити повноцінну англomовну версію сайту для рекламування ОП.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ГОЛУБ ОЛЕКСАНДР АНДРІЙОВИЧ